

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Honore, Dignis Vel Indignis, Jvste Vel Inivste, Deo
Semper Jvstissimo, Dato, Negato, Violato**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

Capvt XIV. Hypocritas detectos iustissimè, pro quæsita laude, ignominijs
omnibus appeti, & concîdi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48689)

parses, itaq; mihi obtemperes: volebet nimirum, vt homines dicerent: *Qualis est hic*, Matth. 23. *quia venti & mare obediunt ei?* Sed aliter res 27. conuenit, nam protinus contrarium factum est: mox enim mare, impetu facto, sinum eius liberaliter irrigauit. Quare territus rex uuidis vestibus de solio surrexit, & tam laute habitus, *Vana est*, dixit, *omnium regum potestas: solus Deus omnipotens.* Itaque corona Crucis imposita, post illa, pietatis cultor, & modestiae exemplum fuit. Mare igitur, *Dum non pareret, docuit parere;* & regem, quem voluit docere, cuius potentiae esset, pudefecit.

CAPVT XIV.

Hypocritas detectos iustissime, pro quaesita laude, ignominijs omnibus appeti & concidi.

S. I.

Quibus similes sint Hypocrite?

Dlogenes cuidam sibi placenti, quod leonis exunio tectus ingrederetur: *Non tu desines*, inquebat, *virtutis stragulas pudefacere?* scilicet indecens esse existimabat, quod homo mollis Herculis *amicium*

Laerte lib. 6. cap. 2.

amicium sibi vendicaret. Plurimi sunt in
 Dei Ecclesia in speciem boni, moribus mali;
 qui, more Phariseorum & falsorum Pro-
 phetarum, *veniunt in vestimentis ouium, in-
 trinsecus autem sunt lupi rapaces.* Verbis pro-
 fitentur se Catholicos, re ipsa sunt multis
 hæreticis deteriores. Confitentur sæpe, sa-
 cram Synaxin adeunt frequenter, *extermi-
 nant facies suas, ut appareant hominibus ieiunantes;* sed similes sunt Antipatro, cuius
 frugalitatem nonnullis laudantibus, quod
 alienam ab omnibus delicij *interamq; vi-
 tam ageret: Foris, aiebat iocander, albo
 utitur pallio, intus verò totus est purpureus,*
 notans fictam illius parsimoniam. A talibus
 Ecclesia obsidetur, premitur, contamina-
 tur; ob hos contemnitur, quòd tales ha-
 beat, tamquam scabiosas oues. Sed sunt in
 grege, ut Vlysses quondam. In agro Domi-
 nico creuerunt, sed lolia sunt; miscentur
 frugibus, sed ventus paleas esse conuincit.
 Reti includuntur, sed maris recrementa
 sunt, & hydri, non pisces. Quillum est vel-
 lus, lupinum ingenium, vno verbo, hypo-
 critæ, fictores, simulatores, irrisores pieta-
 tis, insidiatores religionis. Atque vtinam
 sæcularium dumtaxat multi tales existerent,
 &

Matth. 7.
15.

Matth. 6.
16.

Plutarch.
in Reg. &
Imp.
Apoph.

& non etiam aliquam multi Ecclesiasticorum, qui inani fidei professione gregem Dominicum agnoscunt, quem vitæ libertate vitisq; infamant. Non accuso hinc eos, qui non sunt tales, ne sibi arripiant irascendo, quod reis dicitur, ut à se amoveant dolendo. Sunt certè qui cum Antipatro foris *albo pallio* vtuntur, vt emergant, vt gratiam Principum venentur, intus *toti sunt purpurei*, & conspersi sanguine innocentum. Quade causa eos meritò Christus in hunc modum alloquitur: *Va vobis Scribae & Pharisei* Matth. 23.
hypocrita: quia similes estis sepulchris dealbatis, 27.
quae à foris parent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia. Sic & vos à foris quidem paretis hominibus iusti: intus autem pleni estis hypocrisi & iniquitate, iram Dei in vos, & alios vobiscum prouocantes, multorum causa malorum.

§. II.

Hypocritas meritò puniri.

An non talibus exuuiæ Herculis detrahendæ? an non exuendum pallium album? An non in apricum proferendi, & de ipsa laudis ambitione in ruborem dandi sunt? Et facit hoc scrutator cordium Deus, & uti-
 tis lateant, & plus noceant. Nat. Ari-
 stotele

Aristoti
 lib. 9.
 Ethic

storele teste, qui fingit se amicum, & non est
 peior est eo, qui facit falsam moneram. Percutit
 ergo meretur, ut, si corrigi non vult, saltem
 innotescat, atque ipsa plaga adactus se sepa-
 ret à bonis. Ut enim motu & calore, ea quae
 diuersae naturae sunt, verum confusa, se-
 iunguntur; ut butyrum à lacte agitatio se-
 cernit; ut paleas à tritico diuidit turbo, aut
 ventilabrum; ut metalla omnia calor ab
 alijs disiungit; ita concussio & ignis tribu-
 lationis diuersos animos commouet, laten-
 tium cogitationum discrimina detegit; &
 suo quemque ordini remittit. *Nemo potest
 personam fictam diu ferre, ficta in naturam suam
 citò recidunt.* Sed tum maximè, cum rabi-
 guntur, mouentur, vruntur. *Tutò serpens pe-
 stifer tractatur, dum rigeat frigore, non desinit
 tamen illi venena, sed torpent.* Ignem illi ad-
 hibe, & serpentem experieris. Tales ut de-
 tegat Deus, vrit, & in fornace tentationis
 probat, ac turbine persecutionis de area sua
 euentilat. Fulgent ut aurum; si lapidem ad-
 moueas Lydium, aut prunas, mox scoriae
 suam loquuntur. forma videtur, sed fucus
 est, quem diluens tempestas lutum facit. Re-
 dent, quàm diu fauor fortunae adest; in tran-
 quillo petrae, in turbido spongiae. *Frontinus*

Iuuen.
 Sat. 2.

nulla fides. Is, qui Cato videbatur, eum sol
fulgeret, totus contrahit se se, quam pri-
mum caelum nubibus obducitur; vt dicere
pollis;

Ubi vultus ille, & victa maiestas viri: Senec. in

Atque habitus horrens, prisca & antiqua Hippol.

appetens,

Morumq; senium tristo, & adſpectu graue?

O vita fallax! abditos ſenſus geris,

Animisq; pulchram turbidis faciem induis,

Pudor impudentem celat, audacem quies,

Pietas nefandum, vera fallaces probant,

Simulantq; molles dura.

Sed tam diu ſimulant, quam diu prodeſt ſi-
ctio. Alio tempore, vel apud alios ſunt alij.

S. Baſilium audi: Non ſilebo polypi dolos ac fu- S. Baſil.

racitatem. Is cuiumque ſaxo acaſerit, illius hom. 7. in

colorem ſubit, atque adeo, vt piſcium complures Hexam.

ad ipſum de improviſo nantes, tamquam ad ſa-

xum appellant, paratamq; ſe pradam illi offe-

rant. Tale ſunt hypocrita, qui ſobrietatem cum

ſobrijs laudant: intemperantes ſunt cum intem-

perantibus, atque ad id, quod cuiq; placet, ſuam

omnino ſententiam vertunt. Quos evitare facile

nemo poteſt, propterea quod pietatis pretextu

pranitas eorum fucata & adornata profunde

latet. Hos ergo extrahit Deus, & deſpicien-

dos proponit ; vt, vbi laudem fauoremque
 quærunt, ibi despectum & ignominiam re-
 Iob. 8. 13. periant. *Spes hypocryta peribit. Non ei place-
 bit vecordia sua, & sicut tela araneorum fiducia*
 Iob. 36. 13. *eius : quia, vt in eodem Iob legimus, Simu-
 latores & callidi pronocant iram Dei, neq; cla-*
 Ierem. 9. *mabunt, cùm vincti fuerint. Et apud Ieremi-*
 8. *am: Pacem cum amico suo loquitur, & occulto*
ei ponit insidias. Numquid super his non visita-
bo? dicit Dominus. Visitabo, ferro rimabor,
gladijs euiscerabo; flammis illustrabo, vt
detegatur malitia eorum. Eodem loco sa-
crificabat Cain & Abel; parentes vtriusque
pietas oblectabat: tentatio simulationem
Caini ad summa prouexit. Contemptâ di-
uinitus hostiâ suâ, fratri inuidet, innocuum
occidit: cædem à Deo ignorari existimat.
 Gen. 4. 9. *Hypocrita erat, fratrem oderat, Deum om-*
niscium negabat: Nescio, inquit, Num cussus
fratris mei ego sum? Idcirco Deus illum eici-
cit à facie sua, vt esset vagus, & tremens in
terra, nec, datâ etiam securitate vitæ, pudore
atq; anxietate leuaretur. Ad eundem
modum aliorum etiam hypocritarum cau-
sâ clades fiunt, vt puniantur, & detegantur,
atq; à veris Christianis separentur, quos fal-
lacijs suis seducere voluerunt. Et erunt, in-
 qui

quit Isaias, qui beatificant populum istum, se- Isa. 9. 16
ducentes: & qui beatificantur, precipitati. Pro-
pter hoc super adolescentulis eius non latabitur
Dominus: & pupillorum eius, & viduarum,
non miserebitur: quia omnis hypocrita est, &
nequam, & uniuersum os locutum est stulti-
tiam.

§. VI.

*Nostro quoque seculo esse Hypocritas, qui puni-
ri, ac dedecore affici mereantur.*

Ante annos plus centum, vna religio
Catholica totâ ferè Europâ celebrabatur;
eam vix hæresis vlla infestabat; plena erant
templa, monasteriaque, & consensu simul
habitabant. Vbi autem libertatem carnis,
& noua dogmata tonsus Apostata vulgavit,
excisi sunt rami, folia leuia variarum do-
ctrinarum ventis rapta sunt, quia tenui vi-
culo tenebantur, pedunculos pruina suo
frigore adusserat, matura erant naufragio
Fidei pectora, refrigeratâ charitate. Sæcu-
lares sibi videbantur legibus soluti, quia eas
calcabant; licentiam amplexabantur, quia
se numquam perituros stolidâ confidentiâ
imaginabantur. Clerici plurimi, & religiosi
tamquam ad Berecynthiæ tibiam, abiectâ
pietate, violatis votis, magnis agminibus,

ad Veneris idolia conuolabant. Vnde tam subita mutatio? *Erant in nobis, non erant ex nobis.* Hypocritæ erant, id erant, quod se fuisse fatetur Lutherus, scortatores, sacrilegi. Vitia celerrimum sectæ incrementum attulerunt; captâ occasione, citò fecerunt, quæ dudum meditabantur. Vitia ad patrocinium suum profugerunt, non mirum placuisse hypocritis auctorem, qui metum peccatis demeret & pudorem. Errant, qui subitam apostasiam veritati & virtuti tribuunt: tentatio prostrauit, sed ruinæ suæ amantes. Licentiosa doctrina, blandus error, vitiorum prurigo calcæria addidit, sed currentibus, & sua sponte ad libidines adhinnientibus. Hos candidatos hæreseon, è Dei populo tentatio euomuit, & confusionis principes, principumque adiutores fecit satan: modica vexatio, quid lateret, aperuit: paruo sectum vulnere vlcus effudit saniem purulentam. *Lupus reclus pelle ouina, per vocem cognoscitur, ait S. Chrysostomus, & per agrum ouis balat inclinata deorsum; lupus ululat contra calum; hoc superbiae illud humilitatis signum: ouis herbam manducat, lupus carnem.* Ita, quæ oues putabantur, cum pudore se esse lupos prodiderunt, exigua

S. Chryf.
in cap. 7.
Matthæi
vel quis
alius.

dit saniem purulentam. *Lupus reclus pelle ouina, per vocem cognoscitur, ait S. Chrysostomus, & per agrum ouis balat inclinata deorsum; lupus ululat contra calum; hoc superbiae illud humilitatis signum: ouis herbam manducat, lupus carnem.* Ita, quæ oues putabantur, cum pudore se esse lupos prodiderunt, exigua

exigua oblata occasione. Adhuc honorarentur, si se se vt oues gererent, si vitia laterent; quæ vbi professi sunt, palàm ostenderunt, se antea quoque ignominia dignos fuisse, sed instrumenta nequitix suæ explicandæ defuisse. *Hi oues sunt habitu, inquit S. Bernardus, astu vulpes, actu & crudelitate lupi. Hi sunt qui boni videri, non esse; mali non videri, sed esse volunt. Mali sunt, & boni videri volunt, ne soli sint mali: mali videri timent, ne parum sint mali.* Aliquos, nostra quoque ætate latitare inter nos tales, valde credibile est, qui vt fortunas teneant, nouos dominos demereantur, mutaturi religionem, vendituri fidem, castra hostium, & suam iniquitatem, positâ larvâ, completuri sunt. Nobiscum versantur, ieiunant, orant, conciones adeunt, Sacramentis vtuntur; aliud hominum oculis dant; aliud in cordibus videt cuncta intuens Iudex. Vbi hostis floruerit; vbi Mars noster vacillauerit, vbi se aliqua species periculorum obiecerit; vbi veritas in angustum venerit; mox in ignominiam desinet simulata virtus; quia mox possidebit tremor hypocritas, & fidem lucris suis damnosam, sine conscientia, cum perfidia quæstiuosa commutabunt; & perdet hono-

S Bernardus sermo
66. in
Canticis

honorem suum scoria ab auro separata. Igitur his prætextu dumtaxat opus est, ut tales se ostendant, quales sunt. Corpora peccatorum sepulchra dicuntur mortuorum, quia anima mortua est in corpore peccatoris. Sicut ergo sepulchrum, quàm diu clausum est, ait os aureum, pulchrum videtur foris: si autem apertum fuerit, horribile est: sic & simulatores bonorum, quàm diu non cognoscuntur, laudabiles sunt, cùm autem cogniti fuerint, abominabiles. Quis faciet, ut cognoscantur? Tecta vultus est hypocrita, Quis reuelabit faciem indumenti eius? portas vultus eius quis aperiet? Dominus, qui est scrutator cordium, & tribulationis ventilabro purgat aream suam; tunc enim grana manent, stipulæ auolant.

S. Chryl.
hom. 45.
in Matth.

Iob. 41. 4.

§. IV.

Bene credentes, sed malè fundati aduersis probantur; & agnoscuntur.

Sunt alij, qui verbum Domini cum gaudio receperunt, in quibus vera fides, spes, charitasque studio virtutum, felici germine pietatis, expectationem perfectionis mouent; attamen radicem perseuerantiæ non habent, idcirco primo persecutionis exortu ardore tentationis exarescunt. Ad tempus credunt, quàm diu sine cruce Euangelio fruuntur.

fruuntur; vbi raptor arcas expilat, tortor-
instrumenta ſæuitiæ explicat, ad primum
impetū expalleſcunt, & concidunt. Petrum
ancillulæ vox poſt magnificas pollicitatio-
nes exanimauit. In tranquillo bene nauigant;
cū procella incubuit, brachia remittunt,
clauum deferunt: ſic tota ſtructura virtutum
corruiſcit. Vidua eſt virtus, quam nulla
perſeuerantia firmat. Perſecutio igitur eſt
conſtantiæ exercitium, leuitatis redargutio.
Tot millibus Martyrum ceſſere tortores,
millia quoque lapſorum tortoribus ſuccubuere.
Discrimen Chriſtianorum perſecutio oſtendit;
ignauum militem à ſtrenuo acies diſcernit.
Inter ligna ſiluarum alia ſub dio putreſcunt,
alia in laquearibus regum inaurantur,
aſcia & dolabra probata perficiunt,
reiſcula vligo conſumit. Hi quidem non
ſingunt, neque falſa eſt, aut fucata eorum
pietas; ob inconstantiam tamen fallunt,
& falluntur, nam poſt optimum florem
deſinunt in fungum. Neque refert ex
quo vino vappa fiat. Si vappa eſt, ſine
honore eſt; neque laudatur, quidquid fugit.

§. V.

Malitia ſimulantium pietatem.

Quamquam omnino peior eſt ignominiaq;

S. Chryf.
in cap. 7.
Matth.
hom. 19.

S. Basilius
hom. 1.

niaq; dignior, qui religionem simulauit,
quàm qui amisit. Quia *nulla res sic exterminat bonum, sicut simulatum bonum; nam manifestum malum quasi malum fugitur, & cauetur; malum autem sub specie boni celatum, dum non cognoscitur, non cauetur; sed quasi bonum suscipitur. Sic serui diaboli tunc pessimè Christianitatem corrumpunt, quando se simulant Christianos. In adagio est. Malus ubi se bonum simulat, tunc est pessimus. Intus Nero, foris Cato, totus ambiguus, monstrum est, velut quædam bestia ex hirco & ceruo compacta. Quapropter etiam Hypocrita id est, histrio vocatur is, qui in theatro alienam faciem sumit, ut seruus existens, sapenumero Domini, & priuatus regis: sic & in hac vita ad suos mores orchestras atque theatrum, exercentur, qui alia corde gerentes, alia extrinsecus hominibus præ se ferunt. Ob quod mendaciū fallaciamque non solūm coram toto mundo, in die nouissimo pudefient; sed etiam in hac vita plerumque deprehensi, tantò vehementiùs erubescunt, quantò diutiùs docti- usque hominum oculos deceperunt. Vxo- rem quidam duxerat, & forma captus, & vestium fragrantia; quam deinde tantò pe- iùs odit, quia comperit, eam moscho ac pe-
regriais*

regrinis odoribus vsam, quòd illi anima fœ-
 teret; ne autem rugæ, & luror apparerent,
 fucum fecisse. Ita fœdiùs sordent, quos in-
 telligimus pietatis specie turpitudinem con-
 diuisse; aut criminum suorum maculas sti-
 bio virtutum pinxisse. Bellè S. Gregorius
 Nazianzenus hypocritam comparat mere-
 trici, *qua sicut cùm nativa pulchritudine desti-
 tuta est, ad colores, pigmenta, & fucos, confu-
 gere solet; ita hypocrita, cùm specie solida perfe-
 ctâq; virtutis careat, adumbrationem quamdã
 pietatis externam simulat, qua eorum oculos
 retinet, qui adumbrata virtutis simulatione ca-
 piuntur. Fucata nemo amat. Cùm vestieris
 te coccino, cùm ornata fueris monili aureo, &
 pinxeris sibi oculos tuos, frustra componeris;
 contempserunt te amatores tui, animam tuam
 quarent. Ad reliqua flagitia Iezabel accessit,
 quòd depinxerit sibi oculos, & alia voluerit
 videri, quam esset; itaque repente de fene-
 stra iussa est præcipitari. Numquam lepra
 notatus fuisset Giezi, nisi avaritiam suam
 mendacio tegere voluisset. Vnde venis Giezi?
 ait Elisæus. respondet ille: Non inuit seruus
 tuus quoquam. Ob quam falsissimam excu-
 sationem, lepra coopertus est; quam & ad
 posteros transmisit in monumentum dissi-
 mula-*

S Greg.
 in orat.
 de morte
 patris sui.

Ierem. 4.

& 30.

4 Reg. 9.

30.

4. Reg. 5.

25.

maula-

mulationis; pulchrior futurus, si non me-
 lior videri, quàm esse cupiisset. Quis He-
 rodem pediculis, & longè maiore ignomi-
 nia non iudicat dignum, qui fallacissimo
 Matth. 2. corde hospitibus Magis dixit; *Ite, & inter-*
 8. *rogate diligenter de puero: & cum inueneritis,*
renunciate mihi, ut & ego veniens adorem eum!
 Alia mens, alia verba erant. Sicut stannum,
 quod est candidum, sed nigras pingit imagi-
 nes, simulabat hypocrita, se adoraturum,
 quem decreuerat occisurum. Pudefacti sunt
 sæpius etiam Scribæ & Pharisei, quibus
 hoc scelus identidem obiecit Christus. Sed
 maximè ad hanc classem pertinet Iudas, in-
 famis Apostolus, qui amicitiam simulans,
 hostem egit, immò proditorem. Nec censuit
 mitissimus IESVS tantam rei indignitatem
 dissimulandam, sed inconuenientissimam
 Luc. 22. rem opprobrians dixit: *Iuda, osculo Filium*
 49. *hominis tradis?* Hæc hypocrisis laqueo, im-
 mò & inferno digna fuit, & ignominia sem-
 piterna. Quia etsi *abominatio Domini est om-*
 Prou. 3. *nis illusor*, maxima tamen abominatio est is,
 32. qui non solùm hominibus, verùm etiam ipsi
 Deo voluit illudere; quasi scilicet non vi-
 disse, aut sciuisse, quo animo impurum il-
 lud osculum afferret.

§. VI.

Quam merito Deus Hypocritas detegat, & puniat?

Sunt quædam vitia, quæ in hac vita occulta, ad alterius vitæ tribunal reseruantur; sed hypocrisis, quæ vult videri, quod non est, præcipuè meretur etiam in terris detegi, & in confusionem suam manifestari. Aliquando vitium, quod clam alitur, se ipsum prodit. Numquam, ait Seneca, bona fide vitia mansuescunt: tigres & leones numquam feritatem exuunt; aliquando submitunt, & cum minimè expectaueris exasperatur tonitras mitigata. Aliquando, & sæpissimè diuinus Iudex simulata manifestat fuisse simulata. Quo pacto Gabaonitæ mentientes in fraude comprehensi à Iosue puniti sunt; qui multauit eos vilioris obsequij ministerio. Clementior sententia, sed diuturnior, ait S. Ambrosius. Quid euidentius, inquit idem, eo, quod Ananias, quia fraudauit de pretio agri sui, quem ipse vendiderat, & portionem pretij tamquam summa totius numerum ante pedes posuit Apostolorum, sicut reus fraudis interijt? licuit utique illi nihil offerre, & hoc sine fraude fecisset: sed quia fraudem admiscuit, non liberalitatis gratiam reportauit, sed fallacia pœnam exoluit.

Apud

Senec. ep.

87.

Iosue 3.

6. 9.

S. Ambr.

lib. 3. de

offic. c. 10.

Act. 5. 3.

Idem

Ambros.

lib. 3. de

offic. c. 11.

Anton.
Panormi-
tanus lib.
2. cap. 9.
de reb.
gestis Al-
phonfi, &
Æneas
Sylvius
de eius
dictis.

Apud Panormitanum: Cùm Alphonsus Rex Aragonia & Neapolis esset apud Anariam, in quam una cum victoria Africorum morbum intulerat, & inaudito genere pestis laboraret exercitus, renuntiatur ei inter ceteros Antonium Picentem Ordinis Eremitarum, nobilitatum post mortem hypocritam, per summos cruciatu animam exhalasse, iactando plurima in Christum Dominum & Virginem eius matrem conuitia atq; blasphemias. Hic est ille Antonius, qui quadraginta dies & noctes perpetuo ieiunare ferebatur, qui Italiam, Siciliam, atque Hispanias compleuerat nomine sanctitatis & abstinentiæ; pluribus locis cella præclusus, & à custodibus obseruatus nihil edens aut bibens, quoniam in prænisa ac prætentâ cella, in qua nihil, quod vel obseruare liceret, inesse videretur. Ceterùm Angelos ei quotidie ministrare, ac confabulari solitos opinabatur. Verùm ipsi intus in cella erant candela crassiores, exterius quidem & superfusoriè ceratæ: sed in quibusdam fistula cannarum concludebantur farina infarta, quæ ex contritis phasianorum & caponum carnibus saccharo ac aromatibus inmixtis condiebantur. Aiunt & cingulum gestasse fistulatum, plenum nectare, quod hypocriticum vocant. Hæc epulis glanculum vescabatur, vir lobitus aequè sanctus.

Etus, & mortalium omnium, qui umquam fuerant, aut essent, vulgi opinione abstinentissimus. Is igitur cum renuntiaretur Regi vermiculis & acerbissimo genere mortis absumptus, dixisse fertur; Propterea Deum in hypocritas tantopere seuire, quod dum homines decipiunt, interponant Deum ipsum tamquam sceleris mediatorem: ideoque, ut plurimum viuentes adhuc plerumque in oculis hominum, quos Dei nomine fefellissent; ut intelligant mortales, à tali monstro maxime sibi cauendum esse, quod Deum ipsum, nedum post mortem, sed etiam in vita ipsa, haberent indubitatum ultorem. Par est enim ut iustissima Veritas pudefaciat simulatores.

Quo pacto & mendicus ille, qui, ut à S. Epiphano stipem impetraret, mortuum se simulans, verè à socio mortuus est repertus, teste Cassiodoro; vti & alter ille, qui simili fraude conatus est S. Gregorium Thaumaturgum decipere. Terribile est, & verè dictum ostendit: *Non veniet in conspectum Dei omnis hypocrita*, quod D. Gregorius his verbis enarrat. Est apud nos nunc Anastasius ex Isauria presbyter, qui in diebus suis Iconij rem terribilem narrat euenisse. Ibi namque, ut ait, quoddam monasterium Thongolatom dicitur, in quo quidam monachus magna estimationis habebatur.

Cassiodor. in hist. Tripart. lib. 9 cap. 48. S. Greg. Thaum.

Iob. 13. 16. S. Greg. lib. 4. Dial. cap. 38.

Tur.

tur. Bonis quippe cernebatur moribus, atque in
 omni sua actione compositus, sed sicut ex finere
 patuit, longè aliter, quàm apparebat, fuit. Nam
 cùm ieiunare se cum fratribus demonstraret,
 occultè manducare consueverat. Quod eius vi-
 tium fratres omninò nesciebant. Sed corporis
 superueniente molestia, ad vita extrema perdu-
 ctus est. Qui cùm esset in fine, fratres ad se om-
 nes, qui monasterio inerant, congregari fecit.
 At illi tali, ut putabant viro moriente, magnum
 quid ac delectabile se ab eo audire crediderant.
 Quibus ipse afflictus, & tremens compulsus est
 prodere, cui hosti traditus cogebatur exire. Nam
 dixit: Quando me vobiscum credebatis ieiuna-
 re, occulte comedebam, & ecce nunc ad deuo-
 randum draconi traditus sum, qui caudà mea
 genua pedesq; colligavit: caput verò suum intra
 meum os mittens, spiritum meum ebibens ex-
 trahit. Quibus dictis statim defunctus est, atq;
 ut pœnitendo se liberare potuisset, à dracone,
 quem viderat, expectatus non est. Quod nimi-
 rum constat, quia ad solam utilitatem audien-
 tium viderit, qui eum hostem, cui traditus fue-
 rat, & innotuit, & non evasit.

§. VII.

Quàm diversa sit mors Hypocritarum, & sim-
 pliciter Deo servientium?

Hoc

Hoc tandem sine laudes suas evertunt
hypocritæ, qui, dum coram hominibus bo-
nam existimationem aucupantur, de ipsa
existimatione per fraudem rapta; & à Deo,
& ab hominibus damnati erubescunt; ho-
norisq; loco duplicem contemptum igno-
miniamq; reportant, sicut meretrix, quæ
pro casta vult haberi; nam & libidinis, &
mendacij sustinet reprehensionem. *Quid di-* S. Greg.
cturi sumus, ait S. Gregorius, *qui iniqua ope-* in reg.
ribus docemus; & sola voce ea, quæ sunt iusta
pretendimus? ossa ieiunijs atteruntur, & men-
te turgemus: corpus despectis vestibus tegitur,
& elatione cordis purpuram superamus; iace-
mus in cinere, & excelsa non aspicimus; docto-
res humilium, duces superbia, orina facie lupi-
nos dentes abscondimus. An non tales prodi-
merentur? De Euthymio magnæ sanctitatis Niceph.
viro, inter cetera narrat Nicephorus sequen- lib. 14.
tem historiam: Cùm Monachus quidam mo- hist. Eccl.
reretur, qui egregiam virtutis & castitatis fa- cap. 52.
nam obtineret, impudicus autem prorsus esset,
sanctum hunc virum angelum horrenda specie
tridente grani animam ipsius, crudelem in mo-
dum, è corpore extrahentem vidisse, & vocem
simul calitûs, occulta turpitudinis facinora
aperte reuelantem, audisse. Alium quoq; pau-
perem

Iob. 20.
27.

perem quemdam nudum in solo iacentem ab eo aspectum esse, lacerum prorsus & pannis vilibus oblitum, cuius animam, qui multi ei praesto aderant, Angeli reuerenter euocârint. Cui Dauid quoque cum summi concentus citharâ suâ affuerit, carminibus illam veluti demulcens atque producens. Vbi vides diuersa facie, diuersas animas rectas latuisse. Sub vili aspectu erat mens pretiosa; & sub fama castitatis summa turpitude. De tali diuina est sententia: *Reuelabunt cali iniquitatem eius*; hoc est, per Angelos, & reliquos Diuos, & apparitiones detegent, quid sub ouina pelle occultârint.

§. VIII.

Quanta sit ubiq; multitudo Hypocritarum?

Pauci sunt fortasse ex hoc numero mortales? Enimuerò plurimi. Fridericus III. Imperator, cum audiret quemdam dicentem, abiturum se aliquando in ea loca, in quibus nulli planè hypocritæ essent, respondit: *Vltra Sauromatas ergo, & glaciale Oceanum tibi euundum est. Sed cum eò veneris, non omnino carebit hypocrisis locus, si modò & tu homo, non Deus es. Inter mortales enim nemo est, qui non ex aliqua parte fictus fucatusq; sit. Quis enim vitia sua non tegit? quàm pauci virtutes suas*

suas non cupiunt sciri & laudari? aut magis
 laudari, quàm merentur? Quotquot rei
 cùm sint, vbi fatenda est veritas, ibi se se ex-
 cusant, hypocritæ sunt. Quot sub nomine
 amicitiae hostem abscondunt? *Apertè enim*
odisse, vel amare, est magis ingenui, quàm fron-
te occultare sententiã. Quot adulterant veri-
 tatem? &, sicut Troianus equus, fallunt sub
 specie pietatis? Quot adeunt templa, qui
 conspici volunt? quot ieiunijs se affligunt,
 vt appareant ieiunantes? quot flagellis cor-
 pus castigant, vt sub ipso sacci tegumento
 vel ignoti laudentur, atq; seueri in seipso
 videantur? Quot peculiaria & vitæ notabi-
 lia sectantur, vt emineant? Mirifica res est,
 & monstro similis, quòd etiam inter Philo-
 sophos, immò Religiosos inueniantur, qui,
 quia toga non splendet, imò quia sordet &
 lacera est, laudem captant, voluntq; de ipsa
 humilitate superbire. *Asperum cultum, &*
vitiosum caput, & negligentiore barbã, &
indictũ argento odium, cubile humi positum, &
quidquid ad laudem peruersa vita sequitur, eui-
ta, ait Ethnicus. Vult ergo frontem populo
 nostram conuenire, non quòd ista asperita-
 tis opera sint carpenda, sed quòd carpenda
 sint, si ideò fiant, vt inde laudemur, vnde

Cic. lib.
de amicitia

Senec ep.
13,

S. Greg.
lib. 8. mo-
ral.

S. Hieron.
lib. 2. con-
tra Pela-
gian.

Matth.
24. 51.

2. Cor. II,
14.

nos non extollere, sed demittere velle vi-
demur. Hypocrisis quippe est, virtutum
simulatione clausum vitium abscondere, &
arte palliare. Itaq; *quid in cunctis suis operi-
bus hypocrisis sperat, nisi reuerentiam hono-
ris, gloriam laudis, à melioribus metui, sanctus
ab omnibus vocari?* ait D. Gregorius. Hic
morbus quàm longè lateq; valetur, docet
S. Hieronymus dum scribit, *Quamuis alijs
vitjs carere possimus, hypocriseos tamen macu-
lam habere non posse, aut paucorum est, aut
nullorum.* Quid multis opus est, vt quanta
sit copia hypocritarum constet, Christus
ipse, vt seruum negligentem damnandum
indicaret, ait eum hypocritis accensendum:
*Diuidet eum, inquit (Dominus) partemq;
eius ponet cum hypocritis, illic erit fletus &
stridor dentium.* Cum quibus hypocritis? cum
diabolo, qui cùm sit princeps tenebrarum,
tamen ad fallendos homines *transfigurat se
in Angelum lucis;* item cum hominibus dia-
boli imitatoribus, qui & ipsi, cùm intus
sint, & in cute pleni immunditia & iniqui-
tate, tamen secundùm externam speciem,
venditant se, tamquam probos & sanctos.
Et quod mirum est, quemadmodum sanctis-
simi vitentes suas tegunt, atq; ad honorem
à se

à se amouendum, peccata defectusque suos & ipsi proपालant, vt videre fuit in Confessionibus S. Augustini, epistolis S. Hieronymi, lachrymis Petri & Magdalenæ, psalmis regij Prophetæ, alijsq; : ita grauissimi quique peccatores, qui facere assueuerunt

Candida de nigris, & de candentibus atra, Ouid. lib. 11. Metæ,
 occultatis nefandis criminibus, ante oculos hominum omnem modum sanctitatis ostendunt. Adeò vt magi, & sagi, & venefici, & qui suo se sanguine orco manciparunt, templa adeant, manus, oculosq; in cælum tollant; ceruicem torqueant, suspirent, lachrymentur ficto fletu; confiteantur, communent, dent eleemosynas; immò & miracula se patrare fingant, aut certè conentur. Hoc videre fuit in Simone mago, qui videns etiam ab Apostolis, signa & virtutes Act. 8. 13; maximas fieri, stupens admirabatur; item cum vidisset, quia per impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam & c. Sed mox audiit: Non est tibi pars, neque sors in sermone isto. Cor enim tuum non est rectum coram Deo. Et hæc quidem Petrus dicebat; Paulus autem ad Elymam alterum magum, O plene, inquebat, omni do- Act. 13. 8; lo, omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis iustitia,

Matth. 23.
33.

stia, non desinis subvertere vias Domini rectas?
Multi eiusmodi sunt, qui *ex patre diabolo* vias Domini rectas subvertunt, pleni dolo, pleni fallacia, digni ignominia. Quamquam Deus non omnes dignos ignominia, in ignominiam manifestat peccatores. Quem in finem aliquot exempla apponam, à me preconione recensita, & sitienter excepta.

CAPVT XV.

An, & quibus, & quo pœnitentia fructu, Deus hominum quorundam peccata, absque eorum infamia, manifestet, ad clementiam suam manifestandam?

S. I.

Futura contingentia, & secreta cordium soli Deo nota esse.

Nillum esse hominem arbitror, qui non auidè cuperet scire, quàm diu tandem Germaniam, ac totam p̄ne Europam bellis sit afficturus Deus? quando pacē, pro qua oramus, redditurus? quid circa hunc, aut illum Principem, circa hanc & illam Remp. circa se ipsum sit futurum? Sed hæc omnia pendent à Deo, qui
solus